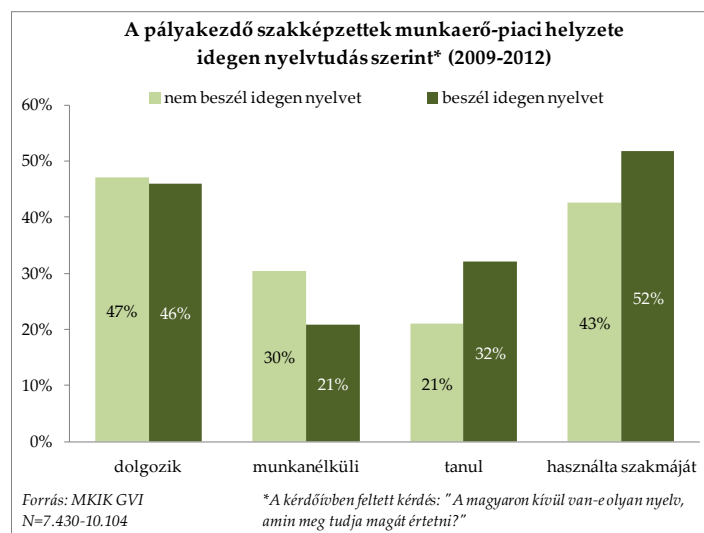
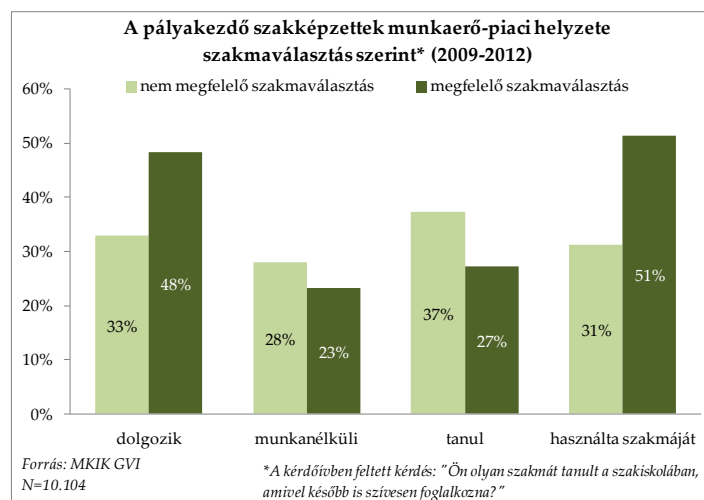

Az MKIK GVI friss tanulmánya szerint a szakképzett pályakezdeők elhelyezkedési esélyeit javítja az érdeklődési körnek megfelelő szakmaválasztás. Emellett a jó tanulmányi eredmények, a nyelvtudás és az érettségi megszerzése is hozzásegíti a szakképzett fiatalokat a munkaerő-piaci boldoguláshoz. A munkanélkülivé válás esetében fontos a családi háttér hatása, miközben ezt a kockázatot csökkentik a továbbtanulási ambíciók, az idegen nyelvismeret, a jó tanulmányi eredmények, az érettségi megszerzése és a megfelelő szakmaválasztás. A szakmaszerzés utáni továbbtanulás előnyös – rövid távon a magasabb bérek, hosszabb távon pedig a stabilabb munkaerő-piaci helyzet miatt. A műveltség, a nyelvtudás megszerzése és a tanulási készségek elsajátítása tehát nagyon fontos a szakképzettek későbbi munkaerő-piaci boldogulása számára.

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) és az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) közös kutatása a szakképzett pályakezdeők munkaerő-piaci pályájának kezdetét vizsgálja. A vizsgálat fő kérdése: a szakképzett fiatalok a szakma megszerzésétől számított 9 hónap alatt be tudtak-e, illetve be akartak-e lépni a munkaerőpiacra. Az évente megismételt kérdőíves felmérésben 2009 és 2012 között több, mint 10.000 olyan fiatal vett részt, akik a megelőző évben szakmát szereztek szakiskolában vagy szakközépiskolában. A GVI friss tanulmánya azt elemzi, hogy milyen tényezők befolyásolják Magyarországon a szakképzésből frissen kikerülő, pályakezdeő fiatalok munkaerő-piaci esélyeit és lehetőségeit.

A kutatási eredmények azt mutatják, hogy a szakképzett pályakezdeők elhelyezkedési esélyeit leginkább az javítja, ha olyan szakmát tanultak, amely megfelel érdeklődési körüknek, és amivel később is szívesen foglalkoznának. A megfelelő szakmát tanultak 48%-a, míg a nem megfelelő szakmát végzetteknek csak 33%-a dolgozott a kérdezés időpontjában. A gyakorlati képzést külső cégnél elvégzők – a cégekkel tanulószerveződést kötők – is könnyebben tudnak elhelyezkedni. Azok közül, akik csak az iskolai tanműhelyben végezték gyakorlati képzésüket, 41% talált munkát 9 hónap alatt, ez az arány a külső céghez járók körében 46%, a mindkét helyre járók között pedig 49%. A jó szakiskolai tanulmányi eredménnyel rendelkezők is jobb esélyekkel indulnak álláskereséskor: a munkába álltak tanulmányi eredményének csoportátlaga 3,68, a többieké pedig csak 3,60 volt. Emellett a férfiaknak és a gépészeti szakmát tanultaknak is nagyobb esélyük van a 9 hónapon belüli elhelyezkedésre. A gazdasági válság munkaerőpiacra gyakorolt erős negatív hatása 2009 után azonban minden évben rontotta a pályakezdeő szakképzettek elhelyezkedési esélyeit.

A munkanélküliségi kockázat esetében jelentős a családi háttér hatása: az alacsony végzettségű és a munkanélküli apák gyermekei gyakrabban válnak munkanélkülivé. Az érdeklődési körüknek megfelelő szakmát végzettek körében alacsonyabb (23%) a munkanélküliség, mint azok között, akik nem szívesen foglalkoznának a jövőben a megelőző évben szerzett szakmájukkal (28%). A munkanélküliségi kockázatot a továbbtanulási ambíciók és az idegen nyelv ismerete is csökkentik. Az idegen nyelvtudással bírók 21%-a volt munkanélküli a kérdezés időpontjában, míg a csak magyarul

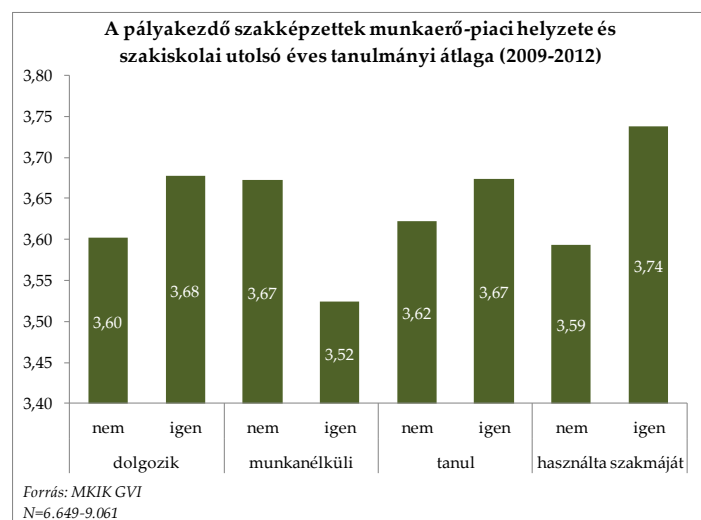
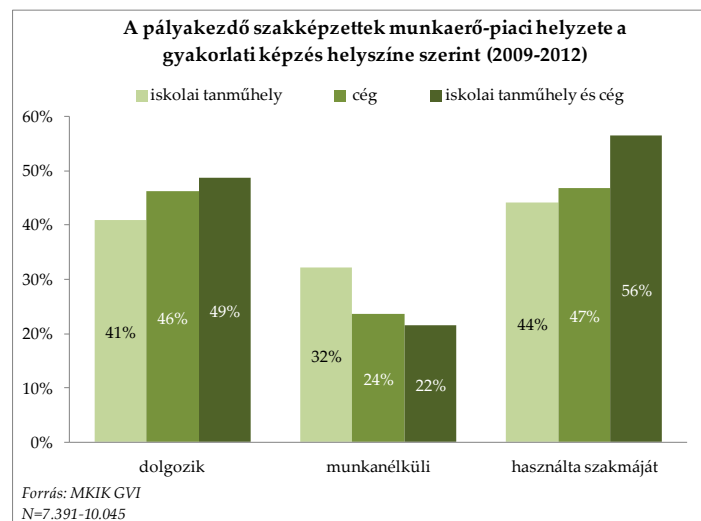
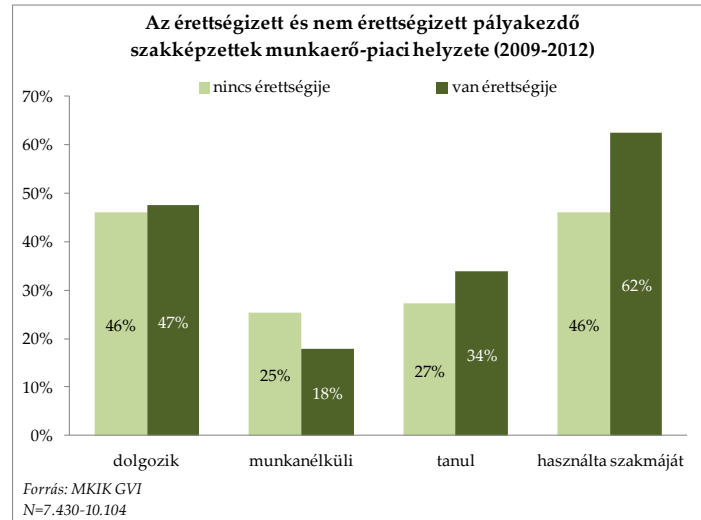

tudók között ez az adat 30% volt. Az érettségi megszerzése is csökkenti a munkanélküliség esélyét: az érettségizettek 18%-a számolt be munkanélküliségről, a csak szakképzéssel rendelkezőknek viszont 25%-a. Emellett a tanulószerveződéses tanulók ritkábban válnak munkanélkülivé: a csak iskolai tanműhelybe járók között 32%-ot tett ki a munkanélküliek aránya a kérdezések időpontjában, míg a külső céghez járók körében 24%-nak, a mindkét lehetőséget megragadók között pedig 22%-nak nem volt munkája. A jó szakiskolai tanulmányi eredmények is mérséklék a munkanélküliségi kockázatot: a munkanélküliségről beszámolóknak átlagos eredménye 3,52 volt, míg a többieké 3,67.

A szakmaszerzés utáni továbbtanulás rövid távon azt jelenti, hogy a fiatal nem lép be a munkaerőpiacra, nem gyarapítja sem a foglalkoztatottak, sem pedig a munkanélküliek táborát. A magasabb végzettség megszerzésének előnye hosszabb távon mutatkozhat meg például az összetettebb munkafeladatokban és a magasabb elérhető bérszintben. Az adatok szerint a szakiskolában jól tanulók közül többen választották ezt az utat. Az idegen nyelven beszélők 32%-a tanult tovább a szakképesítés megszerzése után, a többieknek pedig csak 21%-a. Az érettségit is megszerzett szakképzettek 34%-a folytatta tanulmányait, a csak szakmát szerzetteknek pedig 27%-a. A jó szakiskolai tanulmányi eredmény is pozitívan hat a további tanulmányok esélyére: a továbbtanulók átlagos iskolai eredménye 3,67, a többieké pedig csak 3,62 volt. A lányok között nagyobb gyakorisággal találunk továbbtanulókat, mint a fiúk között. A továbbtanulás esélyét csökkenti az, ha a pályakezdő apja alacsony végzettségű és az is, ha a fiatal olyan szakmát tanult, amivel később is szívesen foglalkozna (köztük 27% a továbbtanulók aránya, a többiek között 37%).

A szakmaválasztás fontosságát húzza alá az is, hogy a tanult szakmában való elhelyezkedés, vagy továbbtanulás (például szakiskola után szakközépiskolában) esélye kifejezetten magas az érdeklődési körüknek megfelelő szakmát választók körében. Az utóbbiak között ez az arány 51%, a többiek körében pedig csak 31%. Az idegen nyelv ismerete is növeli a szakma használatának esélyét: az idegen nyelven beszélők 52%-a már használta szakmáját, a többieknek pedig csak 43%-a. Az érettségit megszerzők 62%-a dolgozott vagy tanult már a szakmájában, a többiek körében mindössze 46% ez az arány. A tanulószerveződést kötő tanulók 56%-a használta már a szakmáját 9 hónap alatt, a csak iskolai tanműhelybe járóknak pedig csak 44%-a. A gépészeti szakma is növeli a szakmában való elhelyezkedés, vagy továbbtanulás esélyét. Emellett a jó szakiskolai tanulmányi eredmény is pozitívan hat erre: a szakmát használók csoportátlaga 3,74, a többieké 3,59.

A GVI eredményei szerint tehát a munkaerő-piaci siker részben az egyén által nem befolyásolható tényezőkön múlik. A családi háttér hatása jelentős, melyet a szakképzés jelenleg nem képes semlegesíteni. A magas iskolai végzettségű szülők gyermekei gyakrabban szereznek érettségit és magasabb színvonalú ismereteket, majd a munkaerőpiacon is jobb esélyekkel

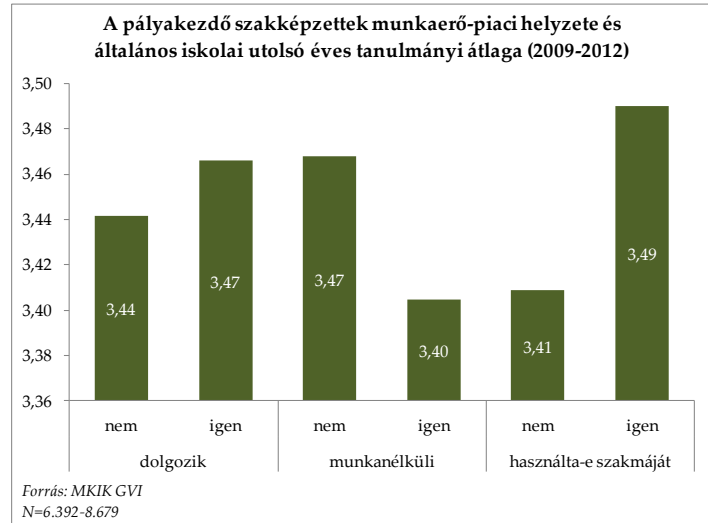

indulnak. A munkanélküli apák státusza gyakran gyermekük munkanélküliségében is visszaköszön.

Az eredmények a gyakorlati képzés, a tanulószervezés intézményének fontosságára is felhívják a figyelmet. A külső cégnél végzett szakmai gyakorlat előnyös a tanulók későbbi munkaerő-piaci érvényesülésének szempontjából: ez a valódi munkakörnyezettel történő megismerkedést jelenti, emellett a későbbi munkakeresés során kamatoztatható kapcsolatok kiépítésének is terepe lehet. Ezért is fontos a szakképző intézmények és a versenyszféra közötti kapcsolatok kiszélesítése és elmélyítése.

Több fontos befolyásoló tényezőre azonban maga a szakképzésben részt vevő fiatal is hatással van. Általánosságban elmondható, hogy az elhelyezkedés, illetve a szakma hasznosításának esélyét növeli az egyén tehetségének, érdeklődési körének megfelelő szakmaválasztás. Ez az általános iskolás korúak pályaeorientációja és a pályaválasztási tanácsadás fontosságára hívja fel a figyelmet. A tanulmányok során nyújtott egyéni teljesítmény is jelentős hatást gyakorol a későbbi munkaerő-piaci helyzetre. A jó iskolai tanulmányi eredmények, a nyelvtudás, az érettségi megszerzése mind javítja a munkaerő-piaci esélyeket. Ez a mechanizmus egyrészt közvetlenül érvényesül az elhelyezkedési esélyeken keresztül, másrészt pedig közvetetten, a továbbtanuláson keresztül: az adatok szerint ugyanis a jól tanuló, idegen nyelven beszélő, ambiciózus fiatalok nagyobb valószínűséggel tanulnak tovább a szakmaszerzés után. A továbbtanulás előnye rövid távon a magasabb elérhető bér, hosszabb távon pedig az új ismeretek megszerzésének képessége stabilizálja a szakmunkás munkaerő-piaci helyzetét.

Az adatok arra utalnak, hogy a szakmai tapasztalat megszerzése, az általános műveltség, a nyelvtudás és a tanulási készségek elsajátítása nagyon is fontos a szakképzettek későbbi munkaerő-piaci érvényesülése szempontjából.

Makrogazdasági tendenciák: Az ukrán válság hatása a forintárfolyamra

Az Ukrajnában kialakult válság mind politikai, mind gazdasági szempontból az elmúlt hónapok talán legjelentősebb eseménye. Az Európai Unió és az USA szembenállása Oroszországgal már-már hidegháborús hangulatot idéz, mindkét fél igyekszik Ukrajnát saját érdekszférájába olvasztani. Az átalakuló politikai és gazdasági berendezkedés rendkívül instabil, melynek hatásai Ukrajnán kívül is érződnek. A következő hetek, hónapok eseményei komoly változásokat eredményezhetnek Európa-szerte. Ennek hatásai már Magyarországon is érzékelhetőek: a forint árfolyama februárban jelentősen gyengült az euróhoz képest, a 314-es szintet többször is átlépte. Ebben komoly szerepe van a magyar jegybanknak is, amely a gyengülő forint ellenére tovább folytatta kamatcsökkentési sorozatát.

Az államcsőd veszélye egyre nő Ukrajnában

2013. november 21-én az ukrán kormány bejelentette, hogy felfüggeszti az Európai Unióval való társulási szerződés aláírásának előkészítését. A bejelentés hatására hónapokig elhúzódó, fokozatosan durvuló tüntetéssorozat vette kezdetét Ukrajnában.

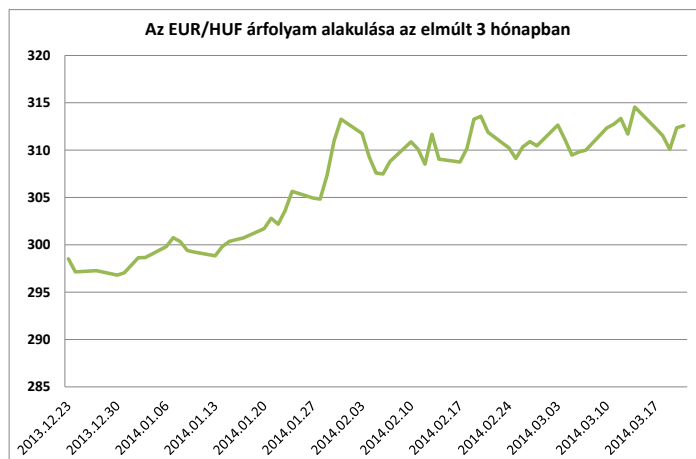
2014 februárjában az ellenzék gyakorlatilag átvette a hatalmat, azonban ezzel Ukrajna problémái korántsem oldódtak meg. Egyrészt Krím Oroszország általi megszállása tovább növelte egy esetleges (polgár)háború veszélyét, másrészt pedig külföldi pénzügyi segítség nélkül Ukrajna rövid időn belül fizetéképtelenné válhat. Az ukrán jegybank devizatartalékai vészesen lecsökkentek, a piacok pedig megkezdték az államcsőd beárzását.

Tovább rontja a helyzetet, hogy a lakosság folyamatosan vonja ki betéteit a pénzügyi rendszerből. Emellett Oroszország megemelte a gáz árát, és a gázcsapok teljes elzárásának lehetősége is fennáll. Az ukrán államcsőd, vagy a gázcsapok elzárása súlyos következményekkel járna Magyarországot tekintve is.

A jegybanki alapkamat tovább csökken

A februári forintgyengülés ellenére a magyar jegybank tovább folytatta a 2012. augusztus óta tartó kamatcsökkentési sorozatát. A Monetáris Tanács március 25-i ülését követően az alapkamat 2,6%-ra csökkent, ezzel pedig újabb történelmi mélypontra ért. Elemzők szerint az alacsony kamatszint könnyen eredményezhet 320 forint feletti eurót is, ugyanis a forintban denominált kötvények extra hozama eltűnik a „kemény” devizában denominált kötvényekhez képest.

Némi bizakodásra adhat okot, hogy a jegybank közleményében „a nemzetközi pénzügyi környezet jelentős romlása esetén” nem folytatja a kamatvágást, azonban így is előfordulhat, hogy az árfolyam elszabadulásával a jövőben ugrásszerű emelésre kényszerül.

A forint szenvedte el a legnagyobb gyengülést a régiós valuták között

Elsősorban az ukrajnai események hatására az év eleji 300-as szinthez képest a forint februárban pár nap alatt 3,5-4%-ot gyengült az euróval szemben. Az ezt követő hetekben pedig többször is meghaladta a 314-es szintet. A régióban a lengyel zloty és a cseh korona is gyengült az euróval szemben, ez azonban egyik esetben sem volt akkora mértékű, mint a forint esetében. A zloty és a korona a január végi esést követően február közepére ismét erősödni tudott, a forint azonban képtelen volt kitörni a 308-312-es sávból.

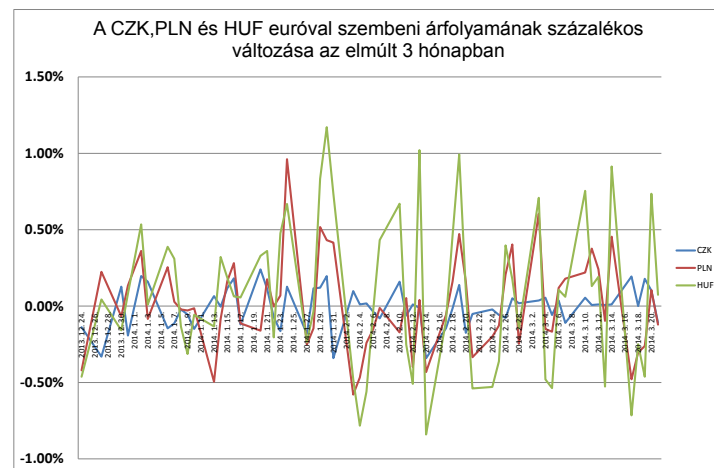
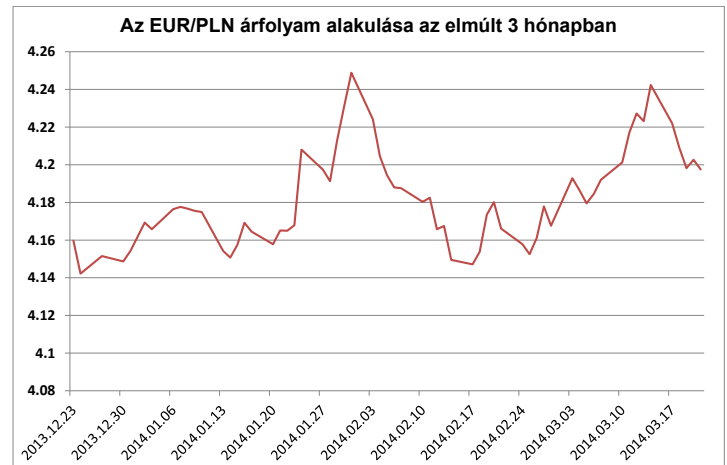
A három ország valutájának változását összehasonlítva szembevetendő, hogy a forint sokkal volatilisabb a régiós valutákhoz képest. Ezt a mintaterjedelm- és szórás-vizsgálat is megerősíti.

	Szórás	Mintaterjedelem
CZK	0,0013	0,0058
PLN	0,0031	0,0154
HUF	0,0049	0,0201

Egyértelműen a cseh korona ingadozott legkevésbé a vizsgált időszak alatt. A zloty már nagyobb változékonyságot mutat, azonban még mindig jelentősen elmarad a forinttól.

A forint tehát érzékenyebben reagál az ukrajnai eseményekre a régiós országokhoz képest, amiben nagy szerepe lehet az alacsony jegybanki alapkamatnak. A további esetleges kamatcsökkentésekkel, valamint az ukrajnai helyzet súlyosbodásával a forint a közeljövőben könnyen átlépheti a 320-as szintet is.

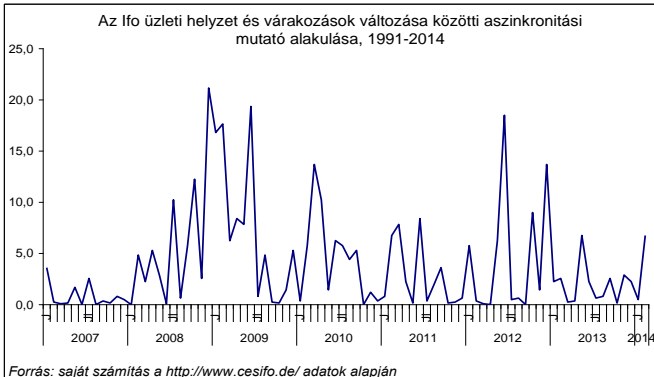
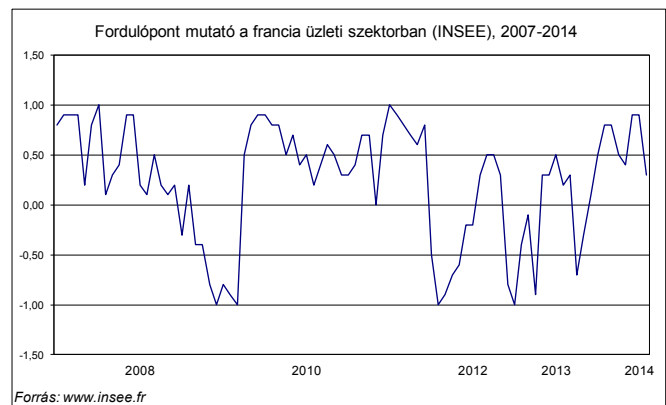
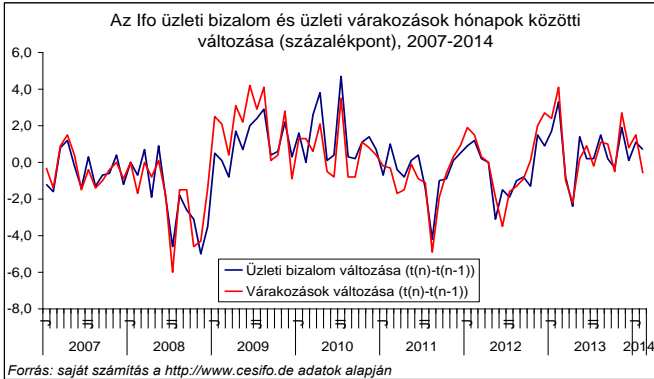
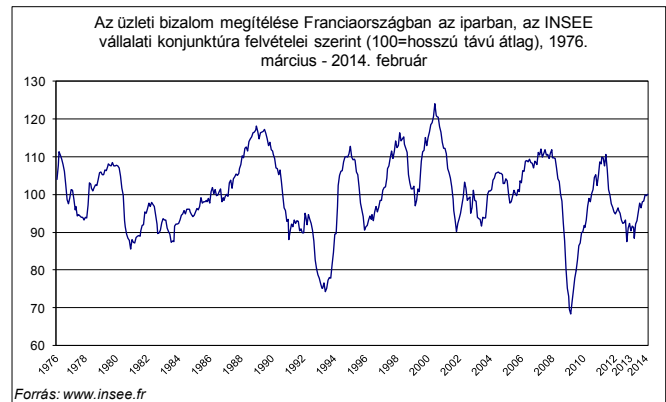
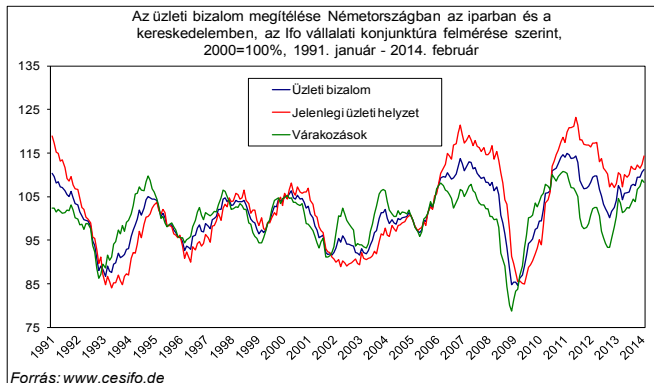
*Forrás: adatok - Európai Központi Bank
(<https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html>),
index.hu, portfolio.hu*

Nemzetközi tendenciák

A müncheni Ifo gazdaságkutató intézet német iparra és kereskedelemre vonatkozó bizalmi indexe februárban tovább növekedett. A jelenlegi üzleti helyzettel való elégedettség szignifikánsan javult az előző hónaphoz képest. A jövőbeli üzleti kilátásokra vonatkozó várakozások némileg romlottak, de optimisták maradtak. Az üzleti helyzet és a várakozások alakulása közötti rést mérő, a GVI által számított aszinkronitási index értéke növekedett februárban, tehát az üzleti bizalmi indexet nagyobb mértékű bizonytalanság jellemzi, mint a megelőző hónapban. Az Ifo kutatói úgy látják, a német gazdaság jól teljesít a változó globális környezet ellenére. (Forrás: Ifo, <http://www.cesifo-group.de>)

A francia statisztikai hivatal (INSEE) felmérése alapján a 2014 februárjában megkérdezett vállalatvezetők véleménye szerint a francia ipari konjunktúra helyzete nem változott a megelőző hónaphoz képest. Az INSEE üzleti bizalmi indexe hosszú távú átlagos értékén stabilizálódott. A gazdasági fordulópontra mutatója gyengült januárhoz képest, így a semleges helyzetet jelző zónába került. A vállalatvezetők egyéni üzletmenetre vonatkozó prognózisának egyetlen mutatója magas szintű maradt, az értéke enyhén nőtt a megelőző hónaphoz képest és immár meghaladja átlagos értékét. Az általános kilátásokat jellemző index – mely a válaszadók ipari aktivitására vonatkozó véleményét összegezve tükrözi – értéke alig változott és továbbra is meghaladja átlagos szintjét. (Forrás: INSEE, <http://www.insee.fr>)

Írták: Makó Ágnes (elemző, GVI)
Nagy Szidónia (gyakornok, GVI)
Vozár András (gyakornok, GVI)
Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az
alábbiak szerint hivatkozzon:
MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató,
2014 / március, Budapest,
2014-04-01